

Η αυθεντικότητα της οράσεως του Χριστού στη ζωή του αγίου Σιλουανού

Ορθοδοξία / Θεολογία

Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας

Ο Χριστός είναι το θαύμα που μας καταπλήσσει. Είναι το σημείο που έδωσε ο Θεός για τις γενεές όλων των αιώνων. Στο Πρόσωπό Του δόθηκε λύση σε κάθε πρόβλημα, κάθε αδιέξοδο, κάθε τραγωδία. Και οι Άγιοι όμως, ως μιμήματα Χριστού και φέροντας τον Χριστό στην καρδιά τους, είναι το σημείο του Θεού για τη γενεά τους. Γίνονται ψηλαφητά δείγματα της αγάπης του Θεού σε έναν κόσμο βυθισμένο στο σκοτάδι της άγνοιας και της απογνώσεως.

Με τον λόγο και την προσευχή τους οι Άγιοι δίνουν απάντηση στα ερωτήματα των συγχρόνων τους και λύση στα προβλήματά τους. Μάλλον ο ίδιος ο Θεός μιλάει σε κάθε γενεά μέσω των κράτιστων φίλων Του, των Αγίων. Και ο λόγος αυτός, που προέρχεται είτε απευθείας από τον Θεό είτε από τους Αγίους Του είναι εκείνος που θα μας κρίνει την έσχατη ημέρα^[1].

Πρόσφατα κατατάχθηκε επίσημα ο γέροντας Σωφρόνιος στη χορεία των Αγίων της

Εκκλησίας. Για όποιον είχε την ευλογία να τον γνωρίσει, αλλά και για όποιονήθε σε επαφή με τον θεόσοφο λόγο που μας κληροδότησε, είναι φανερό ότι είναι μέγας.

Ο δικός του Γέροντας, ο άγιος Σιλουανός, είχε ήδη καταταχθεί στο αγιολόγιο ως «προφητικός και αποστολικός διδάσκαλος της Εκκλησίας»[2]τριάντα περίπου χρόνια νωρίτερα. Για πολλούς όμως το πνευματικό του ανάστημα κρύβεται πίσω από την απλότητα των λόγων του.Γνωρίζοντας αυτό ο άγιος Σωφρόνιος, όταν εξέδωσε τις γραφές του αγίου Σιλουανού, τις συνόδευσε με τον δικό του λόγο, επεξηγώντας για τους διανοητικά «ανεπτυγμένους» ανθρώπους της εποχής του τον λόγο του κατά Θεόν Πατέρα του, «τον άγιο και καθαρό», αλλά «δυστυχώς απρόσιτο στην αντίληψη των πολλών λόγω ακριβώς της απλότητάς του»[3].

Οι γραφές του αγίου Σιλουανού μπορεί ίσως να παραλληλισθούν με το Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο, που γλωσσικά είναι το πιο φτωχό, ωστόσο περιέχει την τελειότητα των νοημάτων και της αποκαλύψεως.

Εξωτερικά ο βίος του αγίου Σιλουανού δεν παρουσιάζει κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ήταν Ρώσος χωρικός, ολιγογράμματος, που μόνασε στη Μονή του Αγίου Παντελεήμονος στο Άγιον Όρος. Ο χρόνος δεν επιτρέπει να επεκταθούμε σε λεπτομέρειες της μοναχικής του πολιτείας. Ωστόσο, υπήρξαν δύο γεγονότα σταθμοί που σφράγισαν την πνευματική του εξέλιξη.

Ο βιογράφος του τον περιγράφει ως «άνδρα με άσβεστη πνευματική δίψα»[\[4\]](#).

Πράγματι, ο πόθος για τον Θεό τον κατέφλεγε πρὶν ακόμη πάει στον Άθωνα ως και την τελευταία του. Από την ημέρα της αφίξεώς του στο μοναστήρι ζούσε με ακραία πνευματική ένταση. Προσπαθούσε να τηρήσει με μεγάλη ακρίβεια και επιμονή κάθε πτυχή της μοναχικής ζωής, την αδιάλειπτη προσευχή, τις ακολουθίες, την επίπονη διακονία, τις αγρυπνίες, τη νηστεία, τη φιλαδελφία και κυρίως βεβαίως την υπακοή.

Έπειτα από έξι μήνες, νομίζοντας ότι είχε εκπληρώσει κάθε ανθρώπινη δικαιοσύνη, εξαντλήθηκε και έφθασε σε απόγνωση. Μάλιστα δέχθηκε τον λογισμό ότι ο Θεός δεν εισακούει τις προσευχές του, ότι είναι αδυσώπητος.

Ποιος είναι όμως ο κτιστός και πεπερασμένος άνθρωπος να απευθύνει τέτοιο λόγο στον Θεό; Ο νους του νεαρού δοκίμου θόλωσε και το πνεύμα του βυθίσθηκε στην αφόρητη αγωνία και το σκότος της κολάσεως. Εντούτοις, πήγε στον ναό, στη σύναξη της αδελφότητας, και προσκυνώντας την εικόνα του Κυρίου βρήκε τη δύναμη να επικαλεσθεί το Όνομά Του: «Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησόν με τον αμαρτωλό». Και τότε του δόθηκε η άφατη ευλογία να δει τον Ζώντα Χριστό στον τόπο της εικόνας Του.

Εκείνη τη στιγμή όλο του το είναι γέμισε με τη θεία χάρη και ακόμη και οι σάρκες του ποθούσαν να πάσχουν για τον Χριστό. Από τους λόγους του αγίου Σιλουανού γνωρίζουμε ότι τον περιέλαμψε το μέγα θεικό Φως, ότι εν πνεύματι ανέβηκε στον ουρανό, όπου άκουσε άρρητα ρήματα, ότι εκείνη τη στιγμή γεννήθηκε άνωθεν^[5]. Μολονότι από παιδί στις ακολουθίες άκουγε: «Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι», μόνον τότε γνώρισε ότι υπάρχει Πνεύμα Άγιο. Η καρδιά του πλατύνθηκε και ο κατά κόσμο απαίδευτος Σιλουανός, που ίσως να μην είχε δει καν γεωγραφικό άτλα της γης, άρχισε να δέεται για τη σωτηρία όλου του κόσμου και να εύχεται για κάθε άνθρωπο την αγαθή μερίδα που έλαχε σε αυτόν.

Για λίγο καιρό μετά τη θεωρία ζούσε σε πασχάλιο πανηγύρι. Η φύση του όμως δεν ήταν ακόμη σύμμορφη με τη χάρη που δέχθηκε και σύντομα άρχισε ο μακρύς και αδυσώπητος αγώνας με τους λογισμούς, ειδικά με τους λογισμούς της κενοδοξίας. Εξαιτίας των λογισμών αυτών οι δαίμονες ενίοτε του εμφανιζόταν ορατά και τον παίδευαν. Δεκαπέντε χρόνια πάλευε με ανδρεία και καρτερία. Κοιμόταν ελάχιστα, προσευχόταν με μεγάλη ένταση και θέρμη και διακονούσε ακάματα.

Ένα βράδυ όπως πήγαινε να κάνει μετάνοια στον Χριστό, εμφανίσθηκε μπροστά του ένας δαίμονας έτοιμος να λάβει τη λατρεία για τον εαυτό του. Αποκαμωμένος ο Άγιος κάθισε στο σκαμνί του και με οδύνη καρδιάς ζήτησε από τον Κύριο να τον νουθετήσει τι πρέπει να πράττει για να ταπεινώσει το πνεύμα του και έτσι να μην τον ενοχλούν οι δαίμονες. Και τότε στην καρδιά του άκουσε τη φωνή του Θεού να του απαντά: «Κράτει τον νούν σου εις τον άδην και μη απελπίζου».

Ο Κύριος του πρόσφερε κόλαση, αλλά ο άγιος δέχθηκε τον λόγο με ευγνωμοσύνη. Άρχισε να πράττει σύμφωνα με την υπόδειξη του Κυρίου και όπως ο ίδιος μαρτυρεί: «Ο νούς του καθαρίσθηκε και το Άγιο Πνεύμα μαρτυρούσε στην καρδιά του τη σωτηρία».

Όπως φανερώνουν και οι λόγοι του Χριστού στο Ευαγγέλιο, η τέλεια γνώση του Θεού δεν συνίσταται σε διανοητικά επιτηδεύματα, αλλά στη θεωρία του Προσώπου Του εν Πνεύματι Αγίω και στην ενήχηση της φωνής Του στην καρδιά. Ο Κύριος για να υποδείξει στους Ιουδαίους ότι δεν γνώριζαν πραγματικά τον Θεό, τους έλεγε: «Ούτε φωνήν Αυτού (του Πατρός) ακηκόατε ούτε είδος Αυτού εωράκατε»[6]. Ο Θεός γνωρίζεται μέσα από την προσωπική κοινωνία μαζί Του[7]. Όπως έλεγε ο άγιος Σωφρόνιος, η θεογνωσία και η θεολογία ως κατάσταση του πνεύματος είναι «κοινωνία εν τη υπάρξει»[8].

Πολλοί ισχυρίζονται ότι είχαν όραση του Χριστού ή της Παναγίας ή Αγγέλων. Στην Εκκλησία ωστόσο υπάρχουν άσειστα κριτήρια για τη γνησιότητα της οράσεως. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τόσο τα άμεσα ενεργήματα της οράσεως του Χριστού, όσο και η μετέπειτα βιοτή του Οσίου μαρτυρούν τη γνησιότητα του βιώματός του.

Ας εξετάσουμε συνοπτικά κάποια σημεία που σφραγίζουν την αυθεντικότητα της οράσεως του αγίου Σιλουανού, όπως και την τελειότητα του αγίου αυτού ανδρός.

α) Μετοχή χάριτος και από το σώμα

Κατ' αρχάς η χάρη που δέχθηκε δεν ήταν αποκύημα φαντασίας, αλλά ψηλαφητή. Όπως κατά τη διάρκεια του ασκητικού του αγώνα αισθανόταν τις φλόγες της κολάσεως να βουίζουν γύρω του, να ταλανίζουν όλο του το είναι, σώμα, ψυχή και πνεύμα, έτσι και τη χάρη την αισθάνθηκε μέχρι μυελού οστέων. Ενήργησε στην καρδιά του τέτοια αγάπη για τον Σωτήρα Ιησού, που ποθούσε να παραδοθεί στο μαρτύριο για χάρη Του.

β) Λόγος των τελείων

Όταν ένας άγιος ασκητής από τον Καύκασο, ο άγιος Στρατόνικος, επισκέφθηκε τον άγιο Σιλουανό χάριν πνευματικής ωφέλειας, ο Γέροντας του έθεσε την ερώτηση: «Πως μιλούν οι τέλειοι;». Και ο ίδιος του έδωσε την απάντηση ότι: «Οι τέλειοι δεν λένε τίποτε από τον εαυτό τους. Λένε μόνον ο,τι τους δώσει το Πνεύμα»[9].

Στην πραγματικότητα με την απάντησή του φανέρωσε τον τρόπο που ο ίδιος μιλούσε και έγραφε. Ο λόγος του παρ' ότι είναι απλός και ανεπιτήδευτος, διανοίγει νέους ορίζοντες. Λάμπει «ως λύχνος φαίνων εν αυχηρωτόπω»[10]. Δίνει λύσεις σε φλέγοντα ζητήματα και υποδεικνύει «οδούς ζωής»[11]. Είναι καρπός της προσευχής του και της ελπίδας του ότι, «έστω και μια ψυχή θα αγαπήσει τον Κύριο, φλεγόμενη από το πυρ της μετανοίας»[12].

γ) Πνευματική ταπείνωση

Ο άγιος Σιλουανός όταν αντίκρισε το πράο, γαλήνιο και αγαπών βλέμμα του Χριστού, γνώρισε στην καρδιά του την «απερίγραπτη» θεία ταπείνωση, στην οποία έκτοτε έπλεκε ύμνο στις γραφές του και την οποία εκζητούσε «σαν πολύτιμο λαμπρό μαργαρίτη»[\[13\]](#). Όπως και άλλοι Πατέρες διέκρινε δύο είδη ταπεινώσεως, την ασκητική και τη χαρισματική, την πνευματική.

Η ασκητική ταπείνωση συνίσταται στον αγώνα του ανθρώπου να σμικραίνει τον εαυτό του ενώπιον του Θεού και των αδελφών. Το κορύφωμα αυτής της ταπεινώσεως είναι να έχει ο ασκητής το φρόνημα ότι είναι ο χειρότερος από όλους.

Εντούτοις, η ταπείνωση αυτή δεν είναι τέλεια. Εναποκρύβει σύγκριση με τους άλλους ανθρώπους. Την αληθινά θεία ταπείνωση τη φανέρωσε ο Χριστός με την κατάβασή Του από τον Ουρανό στα κατώτατα μέρη της γης και είναι δώρο της χάριτός Του. Η κατά Χριστόνταπείνωση εκφράζεται στο παράδοξο γεγονός ότι ο άκτιστος, άπειρος και αιώνιος Θεός κενώθηκε και έδωσε τη ζωή Του, για να λυτρώσει το πλάσμα Του από τον θάνατο.

Σε στιγμές επισκέψεως της χάριτος ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται τη φρικτή θεία Πρόνοια και Οικονομία. Βλέπει την ιστορία του κόσμου ως μια αδιάκοπη περιποίηση Θεού. Και τότε πείθεται στα μύχια της υπάρξεώς του ότι δεν είναι απλώς χειρότερος από τους άλλους ανθρώπους, αλλά ανάξιος ενός τέτοιου Θεού, όπως είναι ο Χριστός.

δ) Παγκόσμια μετάνοια

Η συνείδηση αυτή της άκρας αναξιότητας και αχρειότητάς μας ενώπιον του Κυρίου Ιησού, συνυφασμένη με την ευγνωμοσύνη για την εις τέλος αγάπη Του και τα απερινόητα παθήματά Του, οδηγούν σε μετάνοια που δεν έχει τέλος πάνω στη γη.

Η αρχή και το τέλος του Ευαγγελίου του Χριστού κάνει λόγο για τη μετάνοια. Ο άνθρωπος χωρίς μετάνοια δεν μπορεί να έχει προσαγωγή προς τον Θεό. Η μετάνοια δηλαδή είναι σαν γέφυρα, που ενώνει τα άκρα βαραθρώδους αβύσσου.

Ο άγιος Σιλουανός στην προσωπική του μετάνοια, στον αγώνα συμφιλίωσης με τον Θεό, έφθασε σε οριακές καταστάσεις. Κατά τη θεωρία του Κυρίου Ιησού του μεταδόθηκε η κατάσταση του Κυρίου. Δέχθηκε τη χάρη Του που πλαταίνει την καρδιά και περιπτύσσεται τα πάντα, ουρανό και γη, Θεό και άνθρωπο.

Ο Χριστός σήκωσε το βάρος της αμαρτίας όλου του κόσμου, «γενόμενος υπέρ ημών κατάρα»[\[14\]](#).

Η συνείδηση αυτή της άκρας αναξιότητας και αχρειότητάς μας ενώπιον του Κυρίου Ιησού, συνυφασμένη με την ευγνωμοσύνη για την εις τέλος αγάπη Του και τα απερινόητα παθήματά Του, οδηγούν σε μετάνοια που δεν έχει τέλος πάνω στη γη.

Η αρχή και το τέλος του Ευαγγελίου του Χριστού κάνει λόγο για τη μετάνοια. Ο άνθρωπος χωρίς μετάνοια δεν μπορεί να έχει προσαγωγή προς τον Θεό. Η μετάνοια δηλαδή είναι σαν γέφυρα, που ενώνει τα άκρα βαραθρώδους αβύσσου.

Ο άγιος Σιλουανός στην προσωπική του μετάνοια, στον αγώνα συμφιλίωσης με τον Θεό, έφθασε σε οριακές καταστάσεις. Κατά τη θεωρία του Κυρίου Ιησού του

μεταδόθηκε η κατάσταση του Κυρίου. Δέχθηκε τη χάρη Του που πλαταίνει την καρδιά και περιπτύσσεται τα πάντα, ουρανό και γη, Θεό και άνθρωπο.

Ο Χριστός σήκωσε το βάρος της αμαρτίας όλου του κόσμου, «γενόμενος υπέρ ημών κατάρα»[\[14\]](#). Και όσοι Τον ακολουθούν και δέχονται την κατάστασή Του, όπως ο άγιος Σιλουανός, αναλαμβάνουν το πταίσμα και μετανοούν για την πτώση όλης της ανθρωπότητας. Πως φθάνει κανείς σε αυτή την υπερκόσμια συνείδηση;

Όταν λάμπει το φως της χάριτος στην καρδιά, φανερώνει αφενός το σκοτάδι που ο άνθρωπος φέρει μέσα του και αφετέρου την ομοουσιότητά του με όλο το ανθρώπινο γένος. Ο πλησίον παύει να είναι κάποιος άλλος, κάποιος ξένος, κάποιος επίβουλος των αγαθών μας· γίνεται, όπως μαρτυρούν οι Άγιοι, ο αδελφός και η ζωή μας, μέλος του Σώματος στο οποίο ανήκουμε και εμείς. Τότε ο άνθρωπος του Θεού αρχίζει να θρηνεί όχι μόνο για τις προσωπικές του αμαρτίες, αλλά και για την «κατηραμένη κληρονομιά» της αποστασίας από τον Θεό, δεόμενος για την πάγκοινη σωτηρία.

Στο κεφάλαιό του για τον θρήνο του Αδάμ ο άγιος Σιλουανός κατ' ουσίαν περιγράφει τη δική του μετάνοια. Η «ισχυρά» του κραυγή «μετά μεγάλων δακρύων» αντηχούσε στην έρημο ενός κόσμου βυθισμένου στην ακηδία και την απόγνωση, στερημένου από τη ζωοποιό και φωτιστική χάρη του Θεού.

Η αδαμιαία μετάνοια είναι εκείνη που αρμόζει στον άνθρωπο που δημιουργήθηκε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Χριστού. Όταν τέτοιου είδους μετάνοια προσφέρεται στον Θεό, ελκύει την ευλογία Του και την απλώνει σε όλον τον κόσμο.

ε) Μεγάλη Επιστήμη

Τα κυριότερα δεινά που μαστίζουν την εποχή μας είναι: το πνεύμα της υπερηφάνειας και η φιλαυτία, η σκότωση του νού και η αιχμαλωσία του από τα πονηρά πνεύματα, η φιληδονία που έχει αναχθεί σε τέχνη, η γενικευμένη ακηδία και η πλήρης πνευματική παράλυση, οι πολλές ακούσιες θλίψεις, και τέλος η απόγνωση.

Εκείνο που κατεξοχήν καθιστά τον άγιο Σιλουανό σημείο για τη γενεά μας, είναι ο λόγος που δέχθηκε από τον Χριστό: «Κράτει τον νούν σου εις τον άδην και μη απελπίζου». Ο λόγος αυτός συνοψίζει ολόκληρη την παράδοση της Εκκλησίας, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση εκφράσθηκε με συνοπτικό και αξιωματικό τρόπο.

Ο Θεός με τον λόγο που απηύθυνε στον θεράποντά Του, του αποκάλυψε το όπλο με το οποίο ηττάται ο εχθρός. Του φανέρωσε το μέσο της θεραπείας τούκαταμωλωπισμένου σώματος της ανθρωπότητας.

Ο άδης είναι μέρος του κτιστού κόσμου. Είναι κατάσταση, στην οποία κατέβηκε ο ίδιος ο Κύριος, ώστε να μην αφήσει σπιθαμή της δημιουργίας χωρίς να τη γεμίσει με τη θεουργική και σωστική Του ενέργεια. Ακόμη και στην επί γης ζωή Του βλέπουμε τον Κύριο κάθε φορά που δοξαζόταν να στρέφει τον νού Του και τον νού των μαθητών Του στον επονείδιστο θάνατό Του.

Αν αυτή είναι η οδός – πρώτα η κατάβαση και μετά η ανάβαση – διά της οποίας ο Χριστός συμφιλίωσε τον άνθρωπο με τον Θεό, έπεται ότι και ο άνθρωπος πρέπει να τη βαδίζει.

Πράγματι, για να γίνει ο άνθρωπος ομοίωση του Χριστού πρέπει να εκταθεί και προς τα κάτω και προς τα άνω· κατ' αρχάς προς τα κάτω με την ταπείνωση και την αυτομεμψία. Ταπεινώνεται ο άνθρωπος ενώπιον του Θεού κατεβάζοντας όσο πιο χαμηλά γίνεται τον νού και τον ψυχισμό του, αλλά δεν απογινώσκει. Εκτείνεται και προς τα άνω, διότι έχει ρίξει άγκυρα στον Ουρανό και εναποθέτει κάθε ελπίδα του στο ανείκαστο έλεος του Θεού. Με την αυτομεμψία συντρίβεται η έπαρσή του, συντρίβεται όλη η καρδιά του. Όπως όμως μαρτυρούν οι Πατέρες, δεν υπάρχει τίποτε ανδρειότερο από μια καρδιά συντετριμμένη.

Ο εχθρός έχει τάση για ανάβαση με σκοπό να υποσκελίσει ακόμη και τον Θεό. Όταν ο ασκητής της ευσεβείας αυτοκαταδικάζεται και πορεύεται προς τα κάτω, ο εχθρός εκ φύσεως αδυνατεί να τον ακολουθήσει. Έτσι ο άνθρωπος παύει να είναι «εζωγρημένος εις το θέλημα του πονηρού»[\[15\]](#), και αρχίζει να απολαμβάνει την ελευθερία «ή Χριστός ημάς ηλευθέρωσεν»[\[16\]](#).

Η ταπείνωση που προϋποθέτει η αυτομεμψία ελκύει τη χάρη που θεραπεύει τα ασθενήματα και αναπληροί τα ελλείποντα.

Ο Θεός δεν κρίνει δύο φορές. Όταν εκούσια καταδικάζουμε τον εαυτό μας ως άξιο της κολάσεως, ο Κύριος μας ελευθερώνει από τη Μέλλουσα Κρίση. Ο άγιος Σιλουανός βεβαίως βίωνε την κατάσταση αυτή στη χαρισματική της μορφή. Σε ένα κοινό επίπεδο όμως είναι εφικτή, ακόμη και αναγκαία, για κάθε Χριστιανό, ως αποδοχή των θλίψεων με καρτερία και ελπίδα στο έλεος του Θεού, αποδίδοντας δόξα στο Όνομά Του και μομφή μόνο στον εαυτό μας.

Για τον άγιο Σιλουανό ο λόγος του Κυρίου: «Κράτει τον νούν σου εις τον αδην και μη απελπίζου» έγινε ασκητική μέθοδος. Ήταν γι' αυτόν η Μεγάλη Επιστήμη, στην

οποία εντρύφησε και την οποία υπέδειξε ως την οδό που οδηγεί στον γαλήνιο λιμένα της απάθειας, και τελικά στην αιώνια ζωή.

στ) Πρόσωπο

Το πρόσωπο δεν είναι το ψυχολογικό άτομο, αλλά ο κατ' εικόνα Θεού άνθρωπος που εργάζεται το καθ' ομοίωσή του με τον Θεό. Η κάθε Υπόσταση της Αγίας Τριάδας είναι τέλειος Θεός, διότι φέρει το πλήρωμα της θείας Ουσίας και της θείας Ενεργείας. Κατ' αναλογία, ο άνθρωπος γίνεται υπόσταση, όταν εναγκαλισθεί στην καρδιά του όλο το ανθρώπινο είναι από αρχής μέχρις εσχάτων και το αναφέρει στον Θεό με τη δέηση της μεσιτείας του.

Τη στιγμή της ευλογημένης οράσεως ο νεαρός δόκιμος στάθηκε ενώπιον του Χριστού πρόσωπο προς Πρόσωπο. Αντίκρισε το γαλήνιο βλέμμα Του και ως εκ τούτου γεύθηκε την αιωνιότητα. Του μεταδόθηκε η κατάσταση του Χριστού, και το θείο θέλημα, δηλαδή η σωτηρία πάντων, έγινε και το δικό του θέλημα. Ο άγιος Σιλουανός «άρχισε να κατανοεί την εντολή “αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν” όχι ως ηθικό κανόνα. Διέβλεπε πλέον ότι η λέξη “ως” αναφερόταν όχι στον βαθμό της αγάπης, αλλά στην οντολογική ενότητα όλων των ανθρώπων» [\[17\]](#)

ζ) Προσευχή υπέρ του κόσμου

Μετά την όραση ο άγιος Σιλουανός έγινε «κατεντευκτής Θεού». Έβλεπε πλέον

τους ανθρώπους γύρω του με τα μάτια του Θεού και όχι με τα μυωπικά μάτια της ανθρώπινης λογικής. Σπλαγχνιζόταν κάθε πλάσμα και μεσίτευε για τη σωτηρία όλου του Αδάμ. Γι' αυτόν η αγάπη προς τον πλησίον ήταν το κριτήριο της γνησιότητας της αγάπης προς τον Θεό.

η) Αγάπη για τους εχθρούς

Κατ' ουσίαν, ο άγιος Γέροντας δεν χώριζε τους ανθρώπους σε φίλους και εχθρούς, αλλά σε εκείνους που γνωρίζουν τον Θεό και σε εκείνους που Τον αγνοούν. Έχοντας τη συνείδηση ότι η ανθρωπότητα αποτελεί ένα σώμα, δεν μπορούσε να αποβάλλει πλέον από την καρδιά του ένα από τα μέλη του σώματος αυτού και να μην ποθεί τη σωτηρία του. Πίστευε ότι: «Όποιοι μισούν και αποκρούουν τον αδελφό τους είναι ελλιπείς, δεν γνώρισαν τον αληθινό Θεό, ο οποίος είναι αγάπη που αγκαλιάζει τα πάντα, και δεν βρήκαν τον δρόμο που οδηγεί σε Αυτόν»[\[18\]](#).

Η εντολή της αγάπης προς τους εχθρούς είναι η κορύφωση των εντολών, διότι αντανακλά τον τρόπο υπάρξεως του Θεού, που προσφέρει την αγία και άληκτη ζωή Του στον εχθρό Του, τον αμαρτωλό άνθρωπο. Αναμφίβολα η εντολή αυτή υπερβαίνει τις δυνάμεις του ανθρώπου· είναι ανέφικτη χωρίς τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό και για τον άγιο Σιλουανό η ύπαρξη της αγάπης αυτής αποτελούσε ένδειξη της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος, τόσο σε προσωπικό όσο και σε εκκλησιολογικό επίπεδο.

Η διδασκαλία του παρέχει κατ' αυτόν τον τρόπο απλανές και αξιόπιστο κριτήριο για τη Μία Αληθινή Εκκλησία, που δεν μπορεί παρά να είναι η Εκκλησία που στους κόλπους της φέρει ανθρώπους που είναι κατοικητήρια του Αγίου Πνεύματος, που εμφορούνται από «την κατά Χριστόν θεία αγάπη προς τους εχθρούς και την κατά Χριστόν ταπείνωση» [\[19\]](#).

Εκτός από τα σημεία που αναφέραμε, η αυθεντικότητα της οράσεως του Χριστού από τον άγιο Σιλουανό μαρτυρείται ακριβώς από την απλότητα των γραφών του. Ο πλούτος της ζωής που μεταδίδει ο Θεός στους εκλεκτούς Του δεν περιγράφεται με τον νού. Δεν είναι απότοκο της φαντασίας και σε καμιά περίπτωση δεν εξάπτει τη φαντασία.

Οι Άγιοι στις γραφές τους δεν απαγγέλλουν ποίηση, αλλά εκφράζουν τη ζωντανή εμπειρία τους. Το μυστήριο της αιωνιότητας του Θεού δεν γνωρίζεται μέσα από ωραίες περιγραφές και από υψηλή διάνοηση, αλλά μέσα από τη σχέση με τον Χριστό. Στην ένωση με τον Κύριο συνίσταται η τελειότητα. Αυτή τη σχέση αγωνιζόμαστε να καλλιεργήσουμε και να κάνουμε αιώνια ήδη από αυτή τη ζωή, και λόγοι, όπως αυτός του αγίου Σιλουανού, αναλαμβάνουν τον ρόλο του πλοηγού

αστέρα στον αγώνα μας.

Παραπομπές:

[1]. Βλ. *Ίωάν.* 12,48.

[2]. Βλ. Πατριαρχική πράξις άγιοκατατάξεως.

[3]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 86.

[4]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 10.

[5]. Βλ. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 30.

[6]. *Ίωάν.* 5,37.

[7]. Βλ. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σσ. 136-137.

[8]. Βλ. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σσ. 178, 276.

[9]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σσ. 68-69.

[10]. Βλ. *Β' Πέτρ.* 1,19.

[11]. Βλ. *Ψαλμ.* 15,11.

[12]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 351.

[13]. Βλ. για παράδειγμα: *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 518.

[14]. *Γαλ.* 3,13.

[15]. Βλ. *Β' Τιμ.* 2,26.

[16]. *Γαλ.* 5,1.

[17]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 56.

[18]. *Ό Άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης*, σ. 150.

[19]. Βλ. *Ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἄθωνίτης*, σ. 107.

<https://bit.ly/3CEGtf7>